

Nr 2

Av herr Sörenson m. fl., angående utbildning av psykoterapeuter, m. m.

(Lika lydande med motion nr 3 i Andra kammaren)

Frågorna om psykisk sjukdom och hälsa och samhällets ansvar för vården av de psykiskt störda liksom för den psykiska hälsovården tilldrar sig en allt större uppmärksamhet. Detta är helt naturligt, ty en stor del av Sveriges folk hör till kategorin psykiskt handikappade eller sjuka. De psykiskt handikappade anses utgöra en av de största handikappgrupperna, kanske den största gruppen. Värt att observera är att mer än en femtedel av förtidspensionärerna har psykiskt handikapp som huvuddiagnos. Då är de psykiskt utvecklingsstörda, som utgör en särskild grupp psykiskt handikappade, icke medräknade. Mentalvården, som behandlar psykoser och likartade grava psykiska sjukdomar, upptar 30 procent av landets sjukvårdsplatser. Läkare anger ofta att bortåt 50 procent av patienterna på våra somatiska sjukhus har psykiska insufficienser i botten på diagnosen. De anförda exemplen torde vara till fyllest för att bestyrka behovet av en effektiv samhällsinsats för de psykiskt störda och/eller sjuka människorna. Väsentligt är att i detta sammanhang göra klar boskillnad mellan mentalvård, vård av grava psykiska sjukdomar och de störningsfenomen som hänger samman med vad som kallas mental hygien och har till huvudorsak störningar i de mellanmännsliga relationerna av skilda slag.

Ett viktigt led i samhällets psykiska sjuk- och hälsovård är psykoterapi. Denna terapiform har särskilt stor betydelse då det gäller att komma till rätta med beteenderubbningar av skilda slag, arbetsoförmåga av psykiska skäl, de talrikt förekommande neuroserna och liknande fenomen. En psykoterapeutisk grundutbildning behövs för skilda vårdkategorier. Att psykiatriker har behov av god psykoterapeutisk utbildning är självfallet. Samma sak gäller psykologen i människovårdande tjänst. Men också sjuksköterskor, socialarbetare, präster och pastorer och annan vårdpersonal står i behov av psykoterapeutiska insikter.

Det märkliga är nu att staten icke tillhandahåller någon utbildning i psykoterapi och icke heller synes planera någon sådan utbildning. De av dåvarande medicinalstyrelsen och universitetskanslersämbetet tillkallade sakkunniga för utredning av läkarnas grund- och vidareutbildning har i sitt nyligen avgivna betänkande icke föreslagit någon särskild utbildning för blivande psykoterapeuter. Observeras må dock att universitetskanslersämbetet i en promemoria om utbildningen av psykologer föreslagit ett särskilt samlingsämne, benämnt tillämpad psykologi, som skulle ge kompetens för psykoterapeutiska vårduppgifter inom skolor, rådgivningsbyråer och olika vårdinstitutioner. Det torde vara nödvändigt att konstatera att myndig-

heterna f. n. icke är beredda att skapa möjligheter för en brett lagd, i hög grad angelägen psyko-terapeutisk utbildning.

Denna situation är helt otillfredsställande. De privata insatser för psyko-terapi-utbildning som görs av Ericastiftelsens läkepedagogiska institut och S:t Lucasstiftelsens institut är av god kvalitet och största betydelse. Den svenska psykoanalytiska föreningens insatser må också här nämnas. Dessa privata insatser är emellertid alls ej till fyllest. Behovet av psyko-terapeutiskt skolad vårdpersonal på skilda vård-områden är på intet sätt täckt. Behovet ökar, men myndigheterna gör få eller inga insatser för att möta det.

Frågan om hur den psyko-terapeutiska utbildningen officiellt bör ordnas bör bli föremål för studium. Härvid bör beaktas att utbildningen behöver ha såväl bredd som djup. Det kan inte vara fråga om att försvaga psykiatriska och psykologiska kunskaper i utbildningen. Men det kan icke heller vara fråga om att begränsa den psyko-terapeutiska kunskapen till endast läkare och avancerade psykologer. Lösningen torde ligga i en differentiering av utbildningen, dels så att psykiatriker och psykologer på lic.-nivå erbjudes gedigna kunskaper också i psyko-terapi, dels så att andra vårdnadshavare — sjuksköterskor, sjukvårdare, arbetsterapeuter, sjukgymnaster, arbetsledare, kuratorer, socialvårdare av skilda slag, präster och pastorer för att ge några exempel — får en rimlig grundutbildning i psyko-terapi. Det vill synas som om behovet gäller dels avancerade psyko-terapeuter, dels en kår av vad som kunde kallas psyko-terapiassistenter. Psyko-terapeutisk behandling är ofta en fråga om team-arbete.

Hur denna utbildning i detalj skall ordnas är icke möjligt att ange utan en noggrann utredning.

Två frågor, som i detta sammanhang aktualiseras, må av en utredning i ämnet beaktas. Det torde bli nödvändigt med någon form av officiell legitimering av psyko-terapeuter. Det måste vidare anses rättvist att psykiskt störda människor, som genomgår psyko-terapeutisk behandling av legitimerad psyko-terapeut, erhåller återbäring från försäkringskassan. Sådan återbäring utgår f. n. endast om psyko-terapeuten är legitimerad läkare.

Med stöd av vad sålunda anförts får vi anhålla,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en utredning av behovet av psyko-terapeutisk utbildning och av hur sådan utbildning bäst skall ordnas, varvid också bör beaktas legitimeringsfrågan gällande psyko-terapeuter och frågan om återbäring från försäkringskassan vid konsultation hos legitimerad psyko-terapeut.

Stockholm den 12 januari 1968

Joel Sörenson (fp)

Ruth Hamrin-Thorell (fp)

Sven Nyman (fp)